

Nedskriverens navn: *Nils Lien*

Adresse: *Dokka*

Fødselsår: *1891* Fødested: *Torpa*

Er det egne opplevelser som skildres? *ja* Hvis De gjengir en annens beretning – oppgi da fortellerens navn: *Ola Lien*

Adresse: *Dokka*

Fødselsår: *1863* Fødested: *Østre Slidre*

---

2. Min far var husmand. Skogsarbeider og sifferstentekker. Mine besteforeldre har jeg svært lite kjendskap til for de reiste til Amerika det året jeg ble født etter at dem ble utkastet fra plassen som dem bodde på.

3. Det blev ettervert 12 medlemmer i familien søskenflokket blev til 10 alle barna hver er jifte og har sine egne hjem ingen av os har vert syke av betydning min far lever 93 år gammel. Mor døde for 16 år siden etter et slitsomt liv.

Husmannsplassen

Plassen hette Klopp, under Gården Holt i Torpa. Jordveien størelse kan jeg ikke oppgi nøyaktig men mer en to a tre mål dyrke var det nok ikke. Deet blev brukt til potteter og korn ellers var det udyrke skrapmark.

3 vem som hadde rydde plassen har jeg vistnok aldrig hørt for det var en gammel plass. Berbusker fantes ikke. Vi hadde som regel 1 ku og et par jeiter vi skaffet for på den udyrke marka. Vi hadde beiterett og vedrett i gårdens utmark.

Husene på plassen eiedes av husbonden. Husmanden måtte reparere husene men fik det nødvendige av materialer. Av uthus var fjøs og låve. V.C. fantes ikke.

Plassen er i dag selvstendig bruk. De gamle hus er for lengst ombyggt. Stuens 5x7 meter. Et stort rum og et lite som blev kalt Kove. Vi hadde to brede senger for vi hadde ikke plass til flere også hadde vi skuffer under sengen som blev dratt frem på golvet om kvelden. Det låg opptil fire i ver seng. Et stort skap og et bord og et par stoler og en lang krakk. Mer hadde vi ikke plass til. Kokekar var gyter tresker og kniver blomster hadde vi nok i blikbokser, bilder var det nok lite av. Noen pynt ellers hadde vi nok ikke. Veggene var helt sort av elde og røk for peisen blev brukt om sommeren og da blev det en god del røk.

Kostholdet

Blev grøt og villing sild og potet. lit flesk en gang i blant. Husmanden hadde kost på garden. Kosten på garden var vel som regel lit mer allsidig. Mat nok hadde vi nok ikke men mor var flink og god til å

stelle så vi led ikke akkurat nogen nød. Kjøbte lit korn på gården noen Hjelp fra det offentlige hadde vi ikke.

Klærne var nok ingen luksus. Skor var av fetler de andre klær var av groft billig stoff. Meste av klerne fik mor av andre for arbeide. Ytertøi fantes ikke heller ikke hadde vi noe slikt som underbukser.

Husmansplikta

4. var og slå fjorten(14) meling sjere (8) mål korn otte (8) lajer med potetgrafst som ti dage i høvølden seks (6) dage om høsten og seks (6) dage om våren samt 10 vinterdag. Eller skulle husmanden vere pliktig til og gå når tid dem hadde bruk for en. Daglønn for dette var og beregne efter smørprisen var for eksempel; 40 øre for merka blev daglønna også 40 øre. Hest fik en låne til vorondar .. mot og arbeide i to dager for og ha hest i en dag. Far arbeidet med skogsarbeid og fløtning når en kunde komme til.

4. Hovedyrke blev skogsarbeide for det måtte til kontanter for det som blev ovlet på plassen belv ikke stort og leve av for så mange. Nei noen fritid var nok ikke brukli den tid mor hadde ingen plikt på gården men var med far i skåronna og potet ånna. Korne blev skåret med skyru og poteta blev tatt opp med grev.

5. Husmandskontrat

Far hadde plassen på livstid men fraflytte plassen efter 13 år da han kjøbte og byde sin egen hem. Ja det sto vist i Kontrakten at det skulde vere gådtørelse for det han hadde forbedret plassen men det blev nok ikke jort mer en det aller nødvendigste

6. Husmand og Bonde

Det var almindelig at Husbonden hadde sine husmend med kone og barn til jestedud to gang i året vinterdag og sommerdag 14 april og 14 oktober da var det rømmegrøt og spekemat. Ja det var stor forskjell økonomisk. For husbonden hadde i vertfall mat nok. Vis husmanden døde var det nok ikke mange enker som blev sittende på plassen vis hun ikke hadde sønner som kunde gå i fars sted.

7. Skole gang og fritid

Vi har alle gådt folkeskole noen skolegang efter konfermasjon blev det nok ikke tale om for alle måtte prøve og greie sig selv. Hjemme måtte vi hjelpe til med forskjellig finne ved og om sommeren var vi med mor åg fik fore i hus da bar vi for alle sammen. mor laget bører efter som vi var store til.

8. Første arbeid borte

Alle mine søsken har bynt og arbeide borte fra 7-8års alderen med jeting på setrene om sommern ellers var jentene borte og paste andres barn. Nei det var nok ikke bare for husbonden vi arbeidet. Når vi var borte og jette om sommeren fik vi klær og sko. Dette var et par sko om våren når vi bynte, samt bukse og buserul, om høsten fik vi vadmelsdress to sjorter 1 par sko 2 par strømper. Dette var svære greier og møte vinteren med. Kost hadde vi og den var kraftig og god vis budeia var snill da.

9. Ungdomsliv

Er ikke so mye og skrive om noe spesiell sorger eller gleder har ikke jeg for det blev bare en evig kamp for tilværelsen, men lit moro var det da i blant.

10. Arbeidet

16 år gammel jik jeg over fjellet fra Torpa til Vingrum ner Lillehammer. Bejynte som skogsarbeider. Arbeidet fire uker men var da så uheldig å hugge mig i ene benet. Belv så inlagt paa Lillehammer Sykehus fik et ophold på 13 uker, da jeg kom ut derfra jik jeg på festekontore på Lillehammer. Dette var 14 april 1907. tok plass som gårdsgut hos en bonde fra Øier i Guldbrandsdalen. Lønner for dette skulle jeg ha Kr. 100. for 6 md, men jeg blev der i fire år. Lønner steg for vert år. Jeg var gardsgutt om sommeren og sveiser om vinteren, her havde jeg det gått vil jeg si.det var greie snille folk over alt. Her var ikke dene standsfjorskjeld som jeg havde vert vant til før. Vis det var jestebud samme vad det var var tjenere og husbondsfolk som en familie der havde jeg mit eget verelse og havde det gådt i alle måter. Her blev jeg i 4 år. Reiste da hjem til torpa og bejynte som skogsarbeider og har havt dette som hovedyrke siden.

Nei husmand har ikke jeg vert i den gammle forstand. Jeg havde en husmandstue i 10 år. Jordveien var lagt ut til beite. For dette svarte jeg en avjift av 40 dage. Ellers skulde jeg gå efter tilsigelse når Bonden forlangte det efter den daglønn som var almindelig i bygda. Slutte med dette leieforhold for 22år siden da jeg bygde mit eget hjem.

11. Spesielle interesser

Jeg må vel si at fagforeningen har intresert mig mest av foreningslivet også Koprasjon, har vert med i fagforeningstyre nesten hele tiden siden det blev startet det var dårlig med fortjenesten før vi lerte og stå samlet og løfte i flak. Best sog vi det under Randsfjordkonflikten som varte i to år og som vi vant til vår fordel.

12. Privatlivet

Gift to barn begge er gifte og har barn. Jakt eller fiske har det vert lite av efter jeg blev voksen men som smågut dreiv jeg ikke så lite med snarefangs rype og hare vi fik 50 øre for en rype og 80 øre for en hare. Disse penger kjøbte vi sirup og kaku (brød) for. Da spiste vi gådt.

Kunde skrive mye mer om dette her jeg har nevnt, men det er i vert fall hovedreka. Noen eldre her som har noen k\kjenskap til husmandstiden er det ikke. Skulde vert for minst 50 år siden.

Nils Lien, Dokka